Risâle-i Nur’daki bazı kelimeler

Risâle-i Nûr’da öyle ifâde ve kavramlar vardır ki, sosyal hayatta kullandığımız zaman sanki yanlış kullanılmış gibi algılanmaktadır. Hatta bu ifâdeleri ilk duyanlar şaşkınlıklarını gizleyemiyor, hatalı kelime ve cümle kullandığımızı imâ eder bir duruş ve söz ile karşılık veriyorlar.

Meselâ, *“Onların şu edepli muâmele ve vaziyetleri o padişahın hoşuna geldiğinden…”*1, “Onda dahi hayır görmediğim için ön tarafıma, ileriye nazarımı gönderdim”2, *“Gördüm ki, ben ihtiyarlandım, gündüz de ihtiyarlanmış, sene de ihtiyarlanmış, dünya da ihtiyarlanmış”*3 gibi cümlelerde geçen *“hoşuna geldiğinden”*, “ileriye nazarımı gönderdim” ve *“ihtiyarlandım, ihtiyarlanmış”* kelimeleri bu mânâda kavramlardır.

Meselâ “hoşuna geldiğinden” kavram ve ifâdesi sosyal hayatta “hoşuna geldiğinden” değil de “hoşuna gittiğinden” olarak kullanılıyor. Hakîkaten bizler de bu cümledeki ifâdeye kadar hiç başka türlü düşünmemiş ve herkesin kullandığı gibi “hoşuna gittiğinden” olarak bu ifâdeyi kullanıyorduk. Ancak On Birinci Söz’de Üstad Bedîüzzamân Saîd Nursî Hazretleri yine ezberimizi bozarak, bizim ünsiyet ettiğimiz ve yıllarca “hoşuna gittiğinden” olarak kullana geldiğimiz bu ifâdeyi “hoşuna geldiğinden” şekliyle söyleyerek, bizlere çok ince ve dakîk dersler veriyor.

Acaba bu ifâdenin “hoşuna geldiğinden” olarak kullanılmasının altında ne yatıyor olabilir? Mutlaka bunda bir hikmet ve maslahat olmalıydı diye düşündük. Bu kavramın böyle söylenmesi boşuna olmamalıydı. Muhakkak farklı bir ciheti, ayrı bir mânâsı ve değişik bir tefekkür dersi olmalıydı. O halde bu ifâdeye mânâ-i harfî olarak yoğunlaşıp, farklı bakış açısı ile yeni tefekkür damlaları süzüp, değişik pencerelerden bakmalıydık. Çünkü asrın Bedîîsi lisânda ve Edebiyât’ta da mükemmel terkipler ve uslûplar kullanmakta, okuyanları ve dinleyenleri hayrette bırakacak bir dil kullanmaktaydı.

“Onların şu edepli muâmele ve vaziyetleri o padişahın hoşuna geldiğinden” cümlesi On Birinci Söz’de saraya giren birinci gürûh insanların edepli muâmele ve vaziyetleri için kullanılıyor. Bu hâl padişahın “hoşuna geliyor”. Çünkü “edepli muâmele ve vaziyetler” hoş olan, sevimli ve memnun olunan davranışlardır. Hoş olan ve memnun olunan davranışlar uzaklaşmayı çağrıştıran “gittiğinden” kelimesi ile değil yakınlaşmayı ifâde eden “geldiğinden” kelimesi ile anlatılmıştır. Böylece sosyal hayatta kolayca “hoşuna gittiğinden” şeklinde kullanılabilen kelimeyi, Bedîüzzamân Hazretleri “hoşuna geldiğinden” şeklinde ifâde ederek tam olarak cümlenin mânâsına uygun kavramı kullanıyor. Hakîkaten hoş olan uzaklaşmaz, yaklaşır. Böylece Risâle-i Nûrlar’da kullanılan kelimelerin, ne kadar ma’nîdâr oldukları da aralanmış ve anlaşılmış olmaktadır. Risâle-i Nûr satırları içersinde böyle çok kelime ve kavramlar vardır.

Yine meselâ; “Onda dahi hayır görmediğim için ön tarafıma, ileriye nazarımı gönderdim” cümlesindeki “nazar göndermek” tabirini de incelemek gerekir. Nazar; bakmak, bakış mânâlarını taşıyor. Hakîkaten kelimeler çok ilginç tefekkürî mânâlar çağrıştırıyor. Nazar göndermek kavramı; kâinata mânâ-i ismî ile değil, mânâ-i harfî ile bakmak

mânâlarını da içeriyor. Allah için bakmak ve marifetullah mânâsı ile bakışın “nazar göndermek” kelimeleri ile ne kadar uyumlu ve âhenkli olduğuna da “nazar göndermek” gerekir.
“İhtiyarlanmak” kelimesi üzerinde de durmaya çalışalım. “İhtiyarlanmak” ile “ihtiyarlamak” kelimeleri arasında tek bir harf farkı vardır. O da “n” harfidir. “İhtiyarlandım” dediğimizde ihtiyarlama işini bizim yapmadığımız ortaya çıkıyor ve “n” harfi ile bizi “Bir” başkasının ihtiyarlattığı hakîkati ile karşı karşıya kalıyoruz.
“İhtiyarladım” kelimesi ile ise “ihtiyarlama” işini sanki biz yapıyormuşuz gibi bir anlam ile karşı karşıya kalıyoruz ki, işte bu bakış açısı mânâ-i ismî bakış açısıdır. Bu da Risâle-i Nûr mesleği olan mânâ-i harfî ve nazar-ı fikrî olan tefekkür bakışına ve mesleğine uymuyor.
Bir de Bedîüzzamân Hazretleri Risâle-i Nûr’da “Daha yok mu?” mânâsına gelen bir anlam için “Daha var mı?” ifadesini kullanıyor. Belki de “Daha yok mu?” tabirindeki “yok” kelimesi, yokluğu ve ademi çağrıştırdığı için yine Üstad kelimelerle bizlere tefekkürî dersler vermeye devam ediyor. Yok kelimesi yerine “var” kelimesini kullanarak varlığı ve vücûdu çağrıştıran tefekkürî kelime ile cümleyi kemâle erdiriyor. Bu da, şu hatırayı hatırlatıyor sanki:
Bedîüzzamân Hazretleri yumurtayı tam olarak kırmadan bir delik açtırır oradan içini aldırırmış. “Üstadım ‘Yumurtayı pişirirken bile kabuğunu tamamen kırdırmazdı. Küçük bir delik açtırarak oradan tabağa döktürürdü.’” Çünkü yumurtanın kırılması bile insanda menfî duyguları harekete geçiriyor ve insanın rûhuna ve duygularına müşevveşiyet veriyor olmalıdır.
Evet, Risâle-i Nûr eserleri tersine dönmüş itikadî ve İslâmî prensipleri aslına rücû ettirmektedir. Bizler kelimeleri Risâle-i Nûr satırlarında geçtiği şekliyle kullanmaya gayret edelim. Hem böylelikle, farklı ortamlarda Risâle-i Nûr’dan bahis açma ve onların ismini ve farklılığını gündeme getirme fırsatı da yakalamış oluruz.
Bedîüzzamân Hazretleri Otuz İkinci Söz’de “Dünyayı ve ondaki mahlûkatı mânâ-yı harfiyle sev; mânâ-yı ismiyle sevme” demekte ve “‘Ne kadar güzel yapılmış’ de. ‘Ne kadar güzeldir’ deme” diye devam etmektedir. Öyleyse bizler de onun eserlerinde kullandığı ezber bozan kelime ve kavramları onun kullandığı gibi kullanmaya devam edelim.

Dipnotlar:
1- Sözler, 2004, s. 200
2- Lem’alar, 2005, s. 513
3- Lem’alar, 2005, s. 503
19 Nisan 2011, Salı Yeni Asya Gazetesi